

EDITORIAL

Parem l'odi llingüístic

Tots sabem que, en perdre el poder, començarien les movilizacions. Però els temps han canviat i ja no es tan facil juntar a la gent per a fer una manifestacio; lo que prima ara es internet.

En el grup de facebook denominat **Plataforma per la Llengua País Valencià** trobem la campanya: "**Aturem l'odi lingüístic**". Els fets que, segons ells, revelen eixe odi son: el vet a revistes en biblioteques per estar escrites en valencià, que "intenten desvirtuar el model lingüístic àmpliament acceptat" i la nova proposta de llei d'educacio perque ataca l'ensenyança en valencià.

Anem per parts.

Lo de les revistes ya ho explicà en son dia el responsable: simplement han decidit deixar de gastar diners dels contribuents en revistes que, o son catalanes o estan escrites en català; quan no, promocionen el separatisme català.

Lo del model llingüístic àmpliament "**acceptat**" s'hauria de canviar pel model llingüístic àmpliament "**impost**", ya que en cap moment s'ha demanat opinio als valencians sobre com volen parlar o escriure la seua llengua. Des de la transicio s'ha impost per la força el català. Perque forçar es suspendre un examen o no poder presentar-te a unes oposicions, per eixemple. I forçar es crear una **AVLI** en un pacte que nomes interessava als governs de **Catalunya i Espanya** i clavar-la en un **Estatut d'Autonomia** que cap valencià ha votat.

Respecte de la nova llei d'educacio hem de separar dos aspectes. Per un costat no es cap secret que tant **PP** com **VOX** tenen una visio provinciana del fet valencià, i això inclou la llengua. Segons eixa visio el valencià està be per a anar per casa, fer llibrets de falla i coses aixina, pero per a lo important ya està la llengua castellana.

En este sentit, en les matisacions que facen falta podriem sumar-nos a la campanya susdita. No obstant, el titular que exhibixen en eixe post de facebook —que trauen de vilaweb.cat, 22/09/23— resumix el nostre desencontre: "El Consell suprimeix l'Oficina de Drets Lingüístics i ratifica l'eliminació de l'ensenyament en català a les comarques castellanoparlants". Ací sí que ho diuen clar: es **català** lo que s'està ensenyant, i no la llengua valenciana.

I tot açò es lo que ells consideren "**odi**". ¡Aficionats! Anem a donar-los unes quantes pinzellades d'autentic odi llingüístic: odi al valencià es crear un concurs de llibrets de falla alternatiu al de **Lo Rat Penat** per a intentar fer-lo fracassar (d'açò nomes els mes majors s'enrecordaran, pero es que l'odi al valencià ve de llunt), odi es negar el **Teatre Principal** a Lo

Rat Penat per a que celebre els **Jocs Florals** per fer-los en llengua valenciana, odi es calificar sistemàticament d'organizado d'ultradreta al **GAV**, odi es negar un carrer o una plaça a **Anfos Ramon i Garcia**, el poeta mes premiat del segle XX, per haver segut fidel a la llengua valenciana, odi es suspendre a un alumne per utilitzar el lexic de sos pares, el mateix que gasten tots els valencianoparlants, i no plegar-se al caprig d'una elit superbia que a pur de despreci pel poble valencià exigix d'este una obediencia cega als seus deliris.

La mateixa Plataforma per la Llengua dona suport al cicle de conferencies: "**València, emergència lingüística**", fetes per **Xavier Serra** (mestre de secundària, filosof i escritor). Portem ací tres de les idees que expon, tretes d'un articul de diari lavueu.cat (11/03/2024). Hem de dir que, en certa manera, coincidim en dos d'elles i discrepem de la tercera.

Per ad est autor, "*les accions que es poden dur a terme per a protegir i defensar la llengua són 'mantenir-ne l'ús i no canviar-la'*". Encara que no sabem ben be si vol dir no canviar-la pel castella o no canviar-la per l'autentic valencià, lo cert es que això es exactament lo que hem estat defenent des del valencianisme des de fa decades: front als Xavier Serra de tanda, **mantindre l'ús de la llengua valenciana** i no canviar-la per lo que ell i els seus ensenyen en l'escola baix el fals nom de valencià.

Per una atra banda afirma que s'han de "*denunciar les agressions lingüístiques [...] perquè 'l'odi lingüístic està molt escampat i hem de denunciar els agressors, posar-los davant el mirall'*". I això es exactament lo que venim fent en estos editorials des de 2006, **denunciar les agressions** que patix la llengua valenciana per part del pancaespanyolisme i posar-los davant de l'espill, mostrant les seues contradiccions i males intencions.

Finalment explica que "*el valencià ha tingut una capacitat extraordinària d'assimilar nous parlants que originàriament eren castellanoparlants, a més amb un poder polític i econòmic que actuaven en contra: no conec cap cas de resistència lingüística similar'*". Discrepem en lo del poder polític i economic **en contra**. Els milions d'euros dels que ha gojat el catalanisme, l'imposicio política del català en el sistema educatiu, l'administracio i la radio i televisio publiques valencianes, la creacio de la AVLI i molts altres fets demostren lo contrari de lo que ell afirma. Això sí, que tenint tot açò en contra la llengua valenciana continue viva sí que es un cas singular de **resistencia llingüística**.

I es que no hi ha millor gent que la que conforma el moviment valencianista, la que sí que vol **que pare l'odi llingüístic**.

LA CITA

L'odi es una tendencia a aprofitar totes les ocasions per a perjudicar als demes.

Plutarco

SUMARI

- 1 EDITORIAL: **PAREM L'ODI LLINGÜÍSTIC**
- 2 FENT MEMORIA: **LA PENYA ESVARADORA, ENTITAT RAT-PENATISTA (I)**
- 3 JOCS TRADICIONALS (XCIX): **PERDRE NOMS**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **EL VIAGE**
- 4 COLECCIO RAONS DEL ROGLE
- RONDALLA: **LES DOS ROSES**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

Ya tenim el numero per a la loteria del **1 de juny de 2024**, jugem al **81826**

Contacte en nosatres per a fer-se en participacions (3 €).

La Peña Esvaradora, entitat ratpenatista (I)

La gloriosa ciutat de **Sagunt** celebra les seues festes patronals en la segona quinzena del més de juliol, sent el dia gran el 30, quan es recorda als sants màrtirs **Abdon i Senent**, coneguts popularment com els **Sants de la Pedra**, ya que durant sigles els llauradors valencians han demanat la seua protecció per a salvar les seues collites del graniç o la pedra.

¡Quànts antepassats nostres han pregat la consuetud popular: “Ab gran honor veneram vostres osos màrtirs,/ constans Senent i Abdón reals,/ pers quens vullau guardar dels temporals/ i de perills les ànimes i els cossos”, en l'objectiu de salvar la collita quan observava que el cel començava a posar-se negre anunciant una possible tormenta estival!

Morvedre, a pesar de contar en un port que proporcionava treball a moltes famílies, fon també profundament agrària i és per això que dits sants contaren sempre en una gran devoció.

A pesar de que moltes atres localitats valencianes, com **Benimaclet** per eixemple, té com a patrons ad estos sants, **Francisco Javier Delicado Martínez**, en el seu treball *Iconografía, arte y devoción popular en torno de los Santos de la piedra Abdón y Senén, en el antiguo Reino de Valencia*, assegura que “De mayor entidad y más antigua es la devoción de los santos de la piedra en la ciudad de Sagunto, donde ya existía un fervor arraigado, como lo probaba la presencia de una capilla a ellos dedicada en la iglesia parroquial de Santa María, que se hallaba a cargo de los Jurados de la villa de lo que hay noticia en el transcurso del siglo XV, mientras que en

ALTAR DEDICAT A SANT ABDÓN I SANT SENENT EN L'IGLESIA DE SANTA MARIA DE SAGUNT

1644 y ante una plaga de orugas fueron elegidos patronos de la ciudad”.

Delicado Martínez prossegueix en dit treball afirmant que “Algunos años más tarde, finando el siglo XVII, acontecimiento singular será la traída de las reliquias de los santos Abdón y Senén desde Roma por fray Bernardo Pellicer (un relicario de plata contenía restos óseos de los mártires), tras el permiso obtenido del papa Inocencio VII, festejándose su llegada con comedias, festejos populares y corridas de toros, siendo tal el clamor popular que los Jurados de la ciudad en 1695 encargaron al arqui-

tecto **Rafael Martí** la erección de una capilla, de estilo barroco, dedicada a dichos santos en la iglesia conventual de San Francisco”.

Molts han segut els festejos i actes que a lo llarc dels sigles els saguntins han celebrat en el seu honor, pero entre tots ells destaquen especialment els ocorreguts en 1953 per a lo que al valencianisme cultural es referix.

Aquell any es commemorava el XVII centenari del martiri d'es-

tos sants d'orige persa, coincidint també en la proclamació canònica de la **Nostra Senyora del Bon Succés**, patrona de la localitat. Davant tals acontecimientos històrics la corporació municipal acordà crear una comissió per a que se fera carrec de l'organisacio dels actes commemoratius i festius.

Aquella comissió composta per erudits i ingeniosos veïns, donà lloc a la coneguda més tart com la **Peña Esvaradora**, que feu la seua primera actuació pública el 6 de febrer a les 21 hores, quan, a través de la freqüència de **Ràdio Sagunt**, llançaven el següent missatge:

“¡Saguntins germans! ¡Este año se cumple el décimo séptimo centenario del martirio de los gloriosos Santos de la piedra Abdón y Senén reyes de Persia! Pronto van a comenzar las fiestas que no pueden decaer en esta inmortal ciudad. Alcémonos todos en un clamor de músicas, brillante colorido, risas y tracas, portadores de alegrías a todas las casas, amor, paz, trabajo entre todos los hombres, desde el barrio de Santa Ana a la Vila y desde la Vila al Arrabal del Salvador. Alcemos el grito muy alto para que todos los valencianos vengan a visitarnos y puedan participar de estas fiestas de sana alegría. ¡¡Vixca Sagunt!!”

La Peña li agarrà el gust ad allò de la ràdio i tots els divendres des d'aquell moment fins a l'any 1962, emetien un programa ple de chamarrusqueria i en llengua valenciana. Escomençaven sempre en la locució “A l'ombra milenària del castell de Sagunt...” i acabaven en “Si vols més, para el cabaç”, frases que es popularisaren en

aquella época i que encara són recordades pels saguntins d'avanzada edat.

Conseguien en la seua gràcia i ingeni, difondre l'història local a través de noveles radiofòniques, conseguint una cosa molt complicada: que el poble pla s'interessara per la seua identitat, història i llengua pròpia en plena etapa del franquisme centralisador.

Algunes d'estes paròdies foren editades per la pròpia peña, com és el cas de *La destrucció de Sagunt*, obra de **Joan Chabret Villar**, editada en 1957 i que havia segut premiada per **Lo Rat Penat** en els **Jocs Florals de la Ciutat i Regne de València** dos anys abans.

Además del mencionat Joan Chabret Villar, descendent del gran historiador **Antonio Chabret Fraga**, componia esta colla cultural el director de la **Lira Saguntina**, **Baltasar Palanca Besols**, l'escriptor **Miquel Martínez Nebot**, **Enric Quevedo Bojó**, que substituiria anys més tart a **Palanca** en el seu càrrec, l'erudit **Germà Ribelles Lluésma**, **Ramon Palanca Palos** membre de la **Societat Vitivinícola Saguntina**, l'historiador **José Maria Cuelco Adrián**, **Joan Suay Roig**, que seria anys mes tart fundador del Centre **Arqueològic Saguntí** i **Santiago Bru Vidal**, alma mater d'esta peña.

JOAN CHABRET VILLAR

Javier Navarro Andreu

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots

fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any. Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe

te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Popular**, es:

ES52 3159 0018 1926 1586 4721

Perdre noms

Este es un joc que se pot acoplar a totes les cançons infantils.

Se tracta de cantar silenciant varies paraules i, en el seu lloc, gesticular, atenent a les instruccions de qui mana en el joc.

Primer pas: se canta la canço sencera i se pacten els noms i l'orde en que han de desaparèixer, fins a que la canço siga muda. Aixina:

“Ton pare no te nas,
ton pare no te nas,
ta mare es chata,
i un germanet que tens,
i un germanet que tens,
el nas li falta”.

Segon pas: s'omet la paraula “nas”, pero quan tocaria dir-la se senyala esta part del cos.

“Ton pare no te ---,
ton pare no te ---,
ta mare es chata,
i un germanet que tens,
i un germanet que tens,
el --- li falta”.

Ultim pas: Una volta la cançoneta queda muda, sense cap paraula, es tractarà d'anar recuperant les paraules fins a completar-la de nou.

RETRAT DE BASIL MUNDY,
DE JOAQUIM SOROLLA, 1908

RESENYA BIBLIOGRAFICA

J.B.A.

Calvo i Dolz, Enric

El viage

L'Oronella. Valencia, 2023. (291 pàgines)

Premi “Federic Feases” 2022 otorgat per El Piló de Burjassot

Esta es l'història del viage vital d'Amadeu, que te com a teló de fons **El Cabanyal**, la ciutat de **València** dels anys xixanta, a on explora l'amistat, l'amor, la família i l'art visual, pantalles en les quals es projecten imatges de gratificant ficció passagera, d'instants irrepetibles perseguint quimeres. En l'illa d'**Eivissa**, un gratíssim regal per als sentits, i també en la de **Formentera** en temps rebels i contestataris, llocs en el qual el protagonista explorarà el singular moviment *hippy* i les diferents formes de coneixement i de creixement personal, inventari de plenitud, deliri i goig que al remat el portaran a la localitat de **Goa** en l'**Índia**.

Est es un relat voltat de plena i pura filosofia existencial, de música propícia, d'imatges idíl·liques carregades d'enigmàtics misteris, la follia de les simbòliques fogueres vora mar, aventades pel vent. En fonda alegria Amadeu va desfullant l'existència en ludics paradisos terrenals farcits de màgia, vida i só de tabals, llunyanes plaques de fina arena, galopant sobre les ales blanques de la mar, calides nits de sensacions lliberadores, baix el contrapunt de la perpetua litúrgia d'enforfoguides i enlluernadores estrelles, majestuosos espais de quietut ebriacs de vida, sense renunciés, pervindres ni passats.

Este també es un viage del protagonista a través dels sentiments, que busca i rebusca l'originària identitat de l'amor, rendint-li tribut al plaer i al sexe, un viage a la transcendència personal total, al goig per l'art en general i al ver coneixement permanent en particular, volent ser plenament en urgència, despullant ensomis i calcigant absències.

Sense cap dubte amics, **El viage** es l'apassionant i poètic relat farcit de pura vida, marcat a foc en les arrugues del temps, el testimoni d'una època d'incomparable bellesa, llunt de tota vanitat que en paraules de l'autor: “s'esmonyia tan apressa com l'arena de la platja entre els dits”.

En el seu estil inconfonible, **Enric Calvo** nos ofereix una novel·la a l'hora tendra i aspra. Un relat dolç i amarc, com ho es la vida.

ACTIVITATS CULTURALS

ABRIL DE 2024

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Julià Peña, 3. 46018 València C.
grupdacciovalencianista.com

LRP (Lo Rat Penat)
C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 València C.
Tel: 963 91 09 92 // www.loratpenat.org
secretaria@loratpenat.org

Rogle
rogleconstantillombart@gmail.com

4 Abr (dijous) 19 h. Bar La Cooperativa.
Pça. Del Jardí, 25. Albal.

PRESENTACIO DE LLIBRES

Manolo Gimeno presenta dos llibres:

- *València: llengua i patria*
- *La lluita per l'identitat valenciana. Notes d'un dissident*

+Info: **Associació Cultural Alboayal i Mosseguello**

5 Abr (divendres) 19:30 h. Seu de LRP.

CONFERENCIA

José Luis Corral: Manipulació històrica. Ideologia i poder

+Info: **LRP**

25 Abr (dijous) 19:15 h. Museu de la Ciutat.
Pça. Arquebisbe, 3 (Accés pel carrer de la Llimera). València C.

PRESENTACIO DE LLIBRES

El **Rogle Constanti Llombart** presenta els quatre primers números de la col·lecció **Raons del Rogle**:

- **Javier Navarro**: *Els monuments als maulets en el Regne de València / Representativitat i protagonisme de la Real Senyera*
- **Antoni Fontelles i Carles Recio**: *Dignitat i indignitat en 1999. Els manifestes*
- **Juli Moreno**: *Identitat i autoctònia de la llengua valenciana. Una polemica en 1934*
- **Antoni Fontelles**: *L'idioma valencià. Una solució pragmàtica*

+Info: **Rogle**

Alvancem una activitat per al mes de maig.

25 Maj (dissabte) 21 h. Rt. "La Hípica". C/ Jaca, 23. València C.

PREMI LLEALTAT 2024

Sopar i entrega del premi a **Mª José Mengot** i **Miguel** "Pepita de Russafa".

+Info: **GAV**

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**

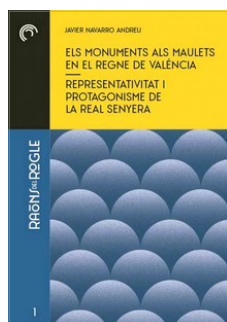
Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els exemplars editats fins ara estan en: **www.rogleconstantillombart.com**

Coleccio Raons del Rogle

El Rogle Constanti Llobart estrena una coleccio de llibres orientada preferentment a reforçar l'autoestima dels valencians en tant que tals, a dotar d'arguments front als que qüestionen aspectes identitaris, i a incentivar la reflexio sobre aspectes que puguen ser polemics en la sana intencio d'estimular el debat i la reflexio.

Comencem en quatre numeros de tematiques i autors diversos.

1. *Els monuments als maulets en el Regne de València / Representativitat i protagonisme de la Real Senyera*

Javier Navarro Andreu

Una descripcio dels monuments dedicats als maulets en distintes localitats del Regne de Valencia i un recull d'artículs entorn a la Real Senyera.

2. *Dignitat i indignitat en 1999, els manifestos*

Carles Recio i Antoni Fontelles

Reflexions i nova informacio entorn al "manifest" de recolzament al llavors president de la Generalitat Valenciana, Eduardo Zaplana.

3. *Identitat i autoctonia de la llengua valenciana. Una polemica en 1934*

Juli Moreno i Moreno

Estudi d'una confrontacio en premsa entorn a l'identitat de la llengua valenciana entre Carles Salvador, Josep Bort-Vela i Emili Lluch.

4. *L'idioma valencià. Una solucio pragmàtica*

Antoni Fontelles i Fontestad

Un nou punt de vista, des de la pragmàtica comunicativa, sobre l'entitat i denominacio de la llengua valenciana.

RONDALLA

M^aA.M.C.

Les dos roses

En els esplendits i primorosos jardins d'un palau real, existia un roser de magnifiques i precioses flors, entre les quals, destacava una rosa **escarlata**. Al moment arribà una princeseta **juganera** i col·locà la rosa blanca que portava en la ma junt a la rosa **escarlata**, anant-se despuix darrere de la seua pilota.

Llavors les roses començaren a charrar entre elles. La rosa blanca molt fermosa pero **falsa**, digue a les demes:

—Ya veig que esteu **envejoses** de la meua bellea. Ademes, vosatres al senyema començareu a **pansir-vos**, mentres que yo me conservare bella i **bledana**. La rosa **escarlata** se senti molt trista al comprendre que la rosa blanca tenia rao. Pero llavors arribà la reina, se detingue front el roser i, agarrant la rosa blanca, se la portà al nas. —¿Qué significa aço? —exclamà—. ¿Qui ha portat al jardí esta flor **artificial**?

—Es la meua rosa de joguet —explicà la princeseta.

—Ya veus, al pronte conseguí enganyar-me en la seua **falsa** apariencia. Dit aço, tallà molt delicadament la rosa **escarlata** i la prengue en el seu vestit, no sense abans haver fruit de l'exquisitea de la seua fragancia. La rosa **escarlata** pensà:

—Ya no m'importa **marcir-me** per que sé el destí que m'espera, mes ho fare en el convenciment de que el meu valor autentic, al cap i a la fi, ha segut reconegut.

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'una rondalla treta de encuentos.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Artificial/ fals/ sintetic: Fet per l'home i no de manera natural.

Bledana/ vigorosa/ exuberant/ bella: Se diu de la persona, animal o vegetal en apariencia saludable.

Escarlata/ carmesi: Color roig viu en un punt groc, no tan viu com la grana.

Envejoses/ celós: Que desigen lo que tenen uns atres.

Juganera/ moguda/ revoltosa: Que li agrada molt jugar.

Marcir-me, de marcir/ pansir/ mustiar/ semar: Perdre la frescor les plantes i flors.

Pansir-vos, de pansir/ mustiar/ candir/ marcir/ enjoliolar: Secar alguna cosa al sol.